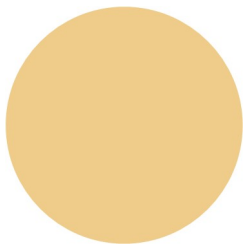
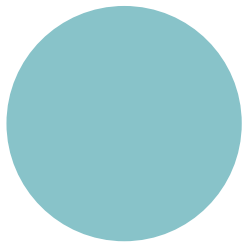
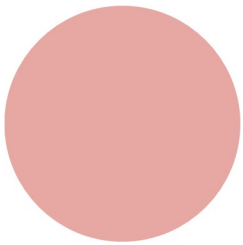

Rapport om det familieretlige system og samarbejdet mellem familieretterne og Familieretshuset

2019-2020

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Behandlingen af familieretlige sager i tal
3. Emner af overordnet relevans for samarbejdet mellem Familieretshuset og familieretterne
 - 3.1. Overvåget samvær
 - 3.2. Familieretshusets upload af bilag til familieretten
 - 3.3. Brug af Familieretshusets børnesagkyndige i familieretten
 - 3.4. Afholdelse af børnesamtaler i familieretten
 - 3.5. Afgørelseskompetence i § 6- og § 7-sager
 - 3.6. § 39 ved retsforlig
 - 3.7. Praksis vedrørende ægtefællebidrag
4. Opsummering

1. Indledning

Et nyt familieretligt system

Den 1. april 2019 trådte et nyt familieretligt system i kraft. Intentionen med det nye familieretlige system er at skabe et nyt, enstrengt og sammenhængende familieretligt system, hvor hensynet til barnet er i centrum. Med systemet blev Statsforvaltningen nedlagt og Familieretshuset etableret. Derudover blev der under hver byret oprettet en familieret.

Sager om forældreansvar (forældremyndighed, samvær og bopæl), separation og skilsmisse, faderskab og familieretlige bidrag begynder i Familieretshuset, men sendes i nogle tilfælde videre til familieretten til afgørelse. Familieretten er også klageinstans for afgørelser, der er truffet af Familieretshuset.

Det nye system og dertilhørende samarbejde afføder naturligt mange spørgsmål, udfordringer og behov for snitfladeafklaringer, og det er primært de overordnede forhold omkring disse, som denne rapport belyser. Det er dog oplevelsen, at vi er godt i vej med at opbygge de strukturer, der skal løse udfordringerne, og såvel Familieretshuset som familieretterne er enige om at arbejde videre med henblik på at skabe et endnu mere succesfuldt og konstruktivt samarbejde.

Familieretshuset har vist sig fra start at være underfinansieret, men det foreligger der nu en løsning på med finanslov 2020, hvor Familieretshuset modtager en permanent merbevilling til først og fremmest at afvikle den sagspukkel, der er opbygget, og som desværre giver lange ventetider i systemet i sager om forældremyndighed, samvær og bopæl. Fra politisk side er der indgået aftale om i en periode sætter implementeringen af den familieretlige reform i bero for at afvikle sagspuklen, så Familieretshuset fastholder det nuværende antal møder pr. sag, hvilket svarer til 60 procent af det, der oprindeligt var tanken med reformen. Dermed er Familieretshusets rammer på plads for et endnu bedre samarbejde i det samlede system de kommende år.

Organisering af samarbejdet mellem Familieretshuset og familieretten

Familieretshuset og familieretterne har et tæt og løbende samarbejde. Derfor blev det i forbindelse med reformen af det familieretlige område besluttet at oprette tre nye samarbejdsfora mellem Familieretshuset og domstolene.

For det første et strategisk samarbejdsforum, hvor Familieretshuset og repræsentanter fra Domstolsstyrelsen og familieretterne mødes 1-2 gange årligt og drøfter den overordnede udvikling i samarbejdet mellem Familieretshuset og familieretterne.

For det andet et taktisk samarbejdsforum, hvor Familieretshuset og repræsentanter fra Domstolsstyrelsen og familieretterne mødes 2-3 gange årligt og drøfter forhold, der skal sikre, at samarbejdet har fokus på kvaliteten af sagsbehandlingen, sagsoplysningen, sagsovergange, berømmelse med de børnesagkyndige, brug af overvåget samvær m.m.

Og endeligt et operationelt samarbejdsforum, hvor de enkelte lokationer i Familieretshuset og familieretterne i de dertilhørende retskredse mødes og drøfter den praktiske tilrettelæggelse af det lokale samarbejde. Sidstnævnte fremgår af § 44 i lov om Familieretshuset (fremover

Familieretshusloven), ifølge hvilken de enkelte afdelinger af Familieretshuset på kvartalsvise samarbejds møder skal drøfte emner af betydning for det overordnede samarbejde med de familieretter, der er beliggende i retskredsene i det geografiske område, som afdelingerne dækker. De operationelle møder betegnes i denne rapport samarbejds møder.

Årlig rapport

Det følger videre af Familieretshuslovens § 44, at de enkelte afdelinger af Familieretshuset efter dialog med de pågældende familieretter skal udarbejde en årlig rapport om behandlingen af familieretlige sager og om emner af overordnet relevans for samarbejdet mellem Familieretshuset og familieretterne. Nærværende rapport er den første rapport efter implementeringen af det nye familieretlige system.

Rapporten består dels af et faktuel afsnit med data om behandlede sager i Familieretshuset og familieretterne, dels af en gennemgang af de væsentligste temaer, der er drøftet på samarbejds møderne mellem de enkelte lokationer hos Familieretshuset og de lokale familieretter.

Rapporten er udarbejdet af Familieretshuset på baggrund af referaterne fra samarbejds møderne. Efterfølgende har rapporten været i høring hos familieretterne via Domstolsstyrelsen ad to omgange i løbet af foråret 2021. Domstolens bemærkninger er i hovedreglen indarbejdet i rapporten af Familieretshuset, mens enkelte forhold er taget videre til samarbejdssporene.

Det bemærkes, at klagesagssporet ikke behandles i denne rapport.

2. Behandling af familieretlige sager i tal

Sager hos Familieretshuset

	2019				2020				
	2.kv.	3.kv.	4.kv.	Total	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	Total
§ 6-sager	3.190	2.789	2.752	8.247	2.446	2.274	2.517	2.560	9.797
§ 7-sager	2.527	2.513	2.145	7.185	2.446	2.332	2.678	2.517	9.973

Tabel 1 viser antallet af indkomne sager til familieretshuset, der visiteres som § 6- og § 7-sager pr. kvartal siden Familieretshusets etablering 1. april 2019.

Sager oversendt til Familieretten

	2019				2020				
	2.kv.	3.kv.	4.kv.	Total	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	Total
§ 6-sager	29	119	251	399	347	226	315	372	1.260
§ 7-sager	94	476	1.008	1.578	1.126	649	887	954	3.616

Tabel 2 viser antallet af § 6- og § 7-sager som Familieretshuset har oversendt til behandling i familieretten pr. kvartal siden 1. april 2019.

Sager i familieretterne

Tabel 3 viser, hvor mange hhv. § 6- og § 7-sager, familieretterne har behandlet pr. kvartal siden familieretternes etablering 1. april 2019. Tabel 4 viser, hvor mange sager, familieretterne har forliget.

Tabel 3. Afsluttede §§ 6- og 7-sager ved familieretterne

	2019				2020				
	2.kv.	3.kv.	4.kv.	Total	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	Total
§ 6-sager	24	122	251	397	271	250	321	277	1.119
§ 7-sager	18	107	287	412	457	582	668	752	2.459

Tabel 4. Forligte §§ 6- og 7-sager ved familieretterne

	2019				2020				
	2.kv.	3.kv.	4.kv.	Total	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	Total
§ 6-sager	2	9	29	40	39	39	44	37	159
§ 7-sager	4	29	78	111	120	184	195	235	734

Generelt om registreringerne

Der vil være en vis tidsmæssig forskydning mellem de sager, der fra Familieretshuset oversendes til familieretten, og antallet af sager, som afsluttes i familieretten, idet der skal tages højde for sagsbehandlingstiden i familieretten.

For § 6-sager gælder det, at Domstolsstyrelsen har registreret ca. 800 modtagne § 6-sager ved familieretterne i 2019, mens Familieretshuset har registreret 399 henviste sager til familieretterne. Helt overordnet anvender familieretterne § 6-markeringer for de sager, der indbringes for familieretten til afgørelse efter § 27 i lov om familieretshuset. Familieretternes registrering divergerer fra Familieretshusets, idet Familieretshuset udelukkende anvender § 6-markeringer ved sager vedrørende samvær, forældremyndighed og bopæl. Sager om faderskab, ægteskab, bidrag, navn og underholdspligtforordningen ikke er inkluderet ved Familieretshusets registrering af § 6-sager, som de er ved familieretterne. Dette kan være forklaringen på, hvorfor antallet af henviste sager fra Familieretshuset til familieretterne, ikke er overensstemmende med antallet af registrerede § 6-sager modtaget ved familieretterne.

Særlige omstændigheder grundet COVID-19

I marts 2020 besluttede regeringen at lukke ned for store dele af landet for at forhindre smitte med COVID-19. Som følge deraf måtte Familieretshuset og familieretterne foretage en række ændringer i driften.

I perioden 12. marts-12. juni 2020 aflyste Familieretshuset knapt 3.000 borgermøder. De 3.000 borgermøder var pr. 15. august 2020 genbooket med nye mødedatoer inden udgangen af 2020.

Domstolsstyrelsen kan konstatere en stigning i sagsbehandlingstiden for §§ 6- og 7-sager i familieretten siden overgangen til det nødberedskab, som domstolene overgik til i en periode i foråret 2020. Årsagen hertil er dog vanskelig at fastslå, idet sagsbehandlingstiderne påvirkes af antallet af modtagne sager fra Familieretshuset såvel som de fortsatte afstandskrav mv. som følge af COVID-19.

3. Emner af overordnet relevans for samarbejdet mellem Familieretshuset og familieretterne

3.1. Overvåget samvær

Familieretshuset har siden åbningen modtaget et stigende antal afgørelser fra familieretten med vilkår om iværksættelse af overvåget samvær.

Forholdene omkring overvåget samvær har været drøftet på samarbejds møder på de fleste lokationer. Flere lokationer oplyser, at overvåget samvær er et fast punkt på dagsordenen ved hvert samarbejds møde, samt at der løbende arbejdes med en fælles forståelse af praksis i takt med, at udfordringerne drøftes mellem Familieretshuset og familieretterne.

Blandt andet er det blevet drøftet, at der er behov for klarhed om, hvad der skal ske, når forløbet med overvåget samvær er slut. Derudover er det løbende drøftet, i hvilket omfang Familieretshuset kan imødekomme vilkår om overvåget samvær, eksempelvis i forhold til den tidsmæssige udstrækning og placering af samværet.

I forhold til gennemførelsen af det overvågede samvær er det bl.a. aftalt, at der skal være tættere kontakt mellem familieretten og Familieretshuset, så familieretterne er opdaterede omkring, hvad Familieretshuset kan tilbyde. Der er også drøftet løsninger, hvor familieretten og Familieretshuset arbejder sammen om at få booket tider for det overvågede samvær, inden der træffes afgørelse.

I forhold til rammerne for det overvågede samvær er det bl.a. aftalt, at formålet med fastsættelsen af overvåget samvær skal konkretiseres i retsbogen. Endvidere har familieretterne fået Familieretshusets skabelon om overvåget samvær, således at familieretten kan se, hvilke oplysninger Familieretshuset har brug for.

I forhold til klarheden omkring hvad der skal ske, når samværsrækken er afsluttet, er det flere steder aftalt, at familieretten vil være mere opmærksom på at skrive ind i afgørelsen, hvad der skal ske efter samværsrækkens afslutning.

Nogle lokationer har aftalt med familieretterne, at retterne har fokus på at formulere afgørelsen om overvåget samvær forholdsvist åbent, så Familieretshuset kan tilrettelægge samværet bedst muligt i forhold til barnets alder og behov og sagens øvrige konkrete omstændigheder.

Det er også i nogle samarbejds møder aftalt, at Familieretshuset skal have fokus på bedre sagsfremstilling i forbindelse med oversendelse til familieretten. Familieretshuset skal således have øget fokus på at redegøre for de børnefaglige vurderinger og overvejelser for, hvorfor Familieretshuset ikke har fundet anledning til at iværksætte et forløb med overvåget samvær eller børnesagkyndig undersøgelse, således at familieretten er orienteret herom.

Praksis vedr. overvåget samvær har også været drøftet i taktisk samarbejdsforum i august 2020. Efter forslag fra taktisk forum har strategisk forum godkendt, at der nedsættes en arbejdsgruppe under taktisk forum med deltagelse af Familieretshuset og familieretterne, som skal drøfte udfordringerne omkring det overvågede samvær og arbejde for en fælles forståelse for anvendelse.

3.2. Familieretshusets upload af bilag til familieretten

Der har været arbejdet på at skabe ensartet praksis for indholdet af Familieretshusets sagsfremstilling, navngivning og datering af bilag, hvilke akter, der oversendes til familieretterne, samt navne- og adressebeskyttelse mv.

Med henblik på at sikre, at børn og forældre møder et samlet familieretligt system, tilrettelagde og gennemførte Familieretshusets afdeling for Børn og forældreansvar og familieretterne i efteråret 2019 i samarbejde undervisning for samtlige jurister i Familieretshuset i oversendelse af sagen til familieretterne. Undervisningsteamet bestod af en dommer og en funktionsleder fra Familieretshuset. De emner, der bl.a. blev berørt i undervisningen, var udarbejdelse af sagsfremstilling til retten, udvælgelse af bilag samt navngivning af disse. Der er i et samarbejde mellem familieretterne og Familieretshuset lavet en vejledende liste med angivelse af hvilke bilag, der typisk vil være relevante for sagens behandling i familieretten og den korrekte navngivning af disse bilag.

For at sikre ensartethed på tværs af hele Familieretshuset, når sagerne indbringes for familieretten, er der i Familieretshuset etableret et upload-team for Børn og forældreansvar. Familieretshuset arbejder løbende med tilpasning og kvalitetssikring af oversendelsen af sager til familieretterne.

3.3. Brug af Familieretshusets børnesagkyndige i familieretten

Det er et bærende element i reformen af det familieretlige system, at der skal være fokus på støtte til og beskyttelse af barnet. For at imødekomme det element har Familieretshuset oprettet en børneenhed, hvor en af hovedopgaverne er at støtte og følge børnene i familieretten. Tanken bag er at opfylde en af de bærende intentioner i reformen om, at barnet kun bør møde én voksen i systemet.

Familieretterne gør i varierende omfang brug af Familieretshusets børnesagkyndige i forbindelse med fuldbyrdelsessager og ved børnesamtaler i sager om samvær og forældremyndighed.

Familieretshuset og familieretterne har haft drøftelser om, hvordan samarbejderne bedst tilrettelægges, samt i hvilket omfang Familieretshusets børnesagkyndige kan og skal deltage i sagens behandling i familieretten.

Familieretten efterspørger til tider børnesagkyndige med kort frist, navnlig i fuldbyrdelsessagerne, hvilket rent praktisk er svært for Familieretshuset at imødekomme. Familieretternes behov for at kunne indkalde en børnesagkyndig i fuldbyrdelsessager med kort varsel skyldes, at disse sager berammes med kort frist - som udgangspunkt til foretagelse indenfor 14 dage - da de som fuldbyrdelsessager skal fremmes inden næste samvær. I nogle sager med endnu kortere varsel, såfremt det handler om at fuldbyrde bopæl eller forældremyndighed. Situationen påkræver således en meget smidig procedure fra begge sider, idet der her er tale om to selvstændige systemer, der begge arbejder med korte frister i samme sag, herunder fx at der derfor skal bestilles børnesagkyndig bistand af retterne i Familieretshuset så hurtigt som muligt.

Familieretterne udtrykker ønske om, at de børnesagkyndige skal deltage i hele hovedforhandlingen og ikke blot i børnesamtalen og formidlingen heraf, og samtidig har nogle familieretter en forventning om, at den børnesagkyndige deltager som rådgiver for dommeren. På dette område pågår en gensidig forventningsafstemning og rolleafklaring omkring, hvordan de børnesagkyndiges vurdering kommer til udtryk og i hvilket omfang.

Der har været udfordringer med, at de børnesagkyndige ikke har kunnet få adgang til Domstolsportalen. Her er løsningen blevet, at den børnesagkyndige skal gives adgang via Familieretshusets CVR-nr. og ikke via eget CPR-nr.

Endelig oplever Familieretshuset, at familieretterne primært anvender Familieretshusets børnesagkyndige rådgivere (barnets kontaktperson) til at holde børnesamtaler i forbindelse med fuldbyrdelsessager. Familieretterne bruger kun i begrænset omfang barnets kontaktperson til at holde samtaler med børnene i forbindelse med de almindelige sager om samvær, forældremyndighed og barnets bopæl. I stedet indkalder familieretterne eksterne børnesagkyndige til denne opgave, mens familieretten eventuelt anvender barnets kontaktperson som en bisidder for barnet.

Dette skyldes, at Familieretshuset ikke kan stille med børnesagkyndig bistand til gennemførelse af familieretternes model A, B og D.

Det drøftes fortsat i de forskellige samarbejdsfora, hvordan opgaven på området bedst kan løses, så intentionen om, at barnet skal møde så få voksne som muligt og have en gennemgående kontaktperson, kan imødekommes. Det er aftalt, at Familieretshuset og familieretterne – indtil der foreligger en afklaring – tager telefonisk kontakt, når der opstår tvivlsspørgsmål.

3.4. Afholdelse af børnesamtaler i familieretten

Nogle dommere ønsker, at der holdes en børnesamtale i familieretten, selvom barnet allerede har været til børnesamtale i Familieretshuset. Begrundelsen er dels, at børnesamtalen ofte ligger nogle måneder tilbage, dels at dommerne finder det bedst selv at have mødt det barn, sagen drejer sig om.

Der er sket en faglig drøftelse af formålet med at inddrage barnet. Familieretshuset er nu opmærksom på at sende sagen hurtigere til familieretten efter børnesamtalen, således at børnesamtalen fortsat er aktuel, når familieretten behandler sagen.

3.5. Afgørelseskompetence i § 6- og § 7-sager

Familieretten har afgørelseskompetencen i forældreansvarslovens § 6-sager og i § 7-sager vedrørende afgørelser af indgribende betydning for barnet. De sager, som sendes til familieretterne, afsluttes i nogle tilfælde med et forlig, idet dommeren efter retsplejelovens regler skal søge at mægle forlig i en sag.

Familieretshuset oplever dog, at nogle forlig og domme fra familieretten ikke fører til en endelig og holdbar løsning for barnet og forældrene. Familieretten afslutter således i nogle tilfælde sagerne med et forlig eller en afgørelse, som alene tager stilling barnets samvær eller bopæl det næste halve år. Samtidig anføres det i retsbogen eller dommen, at parterne kan bede Familieretshuset træffe afgørelse om det videre forløb.

I sager, hvor der er indgået retsforlig eller truffet afgørelse om overvåget samvær, tager familieretten ligeledes ofte ikke stilling til, hvad der skal ske efter det overvågede samværsforløb. Da Familieretshuset ikke har afgørelseskompetence i § 7-sager betyder det, at barnet og forældrene må starte forfra i Familieretshuset, hvor sagen skal oplyses på ny, inden den igen skal sendes til familieretten til afgørelse. Det er u hensigtsmæssigt for familierne, som oplever, at deres sager ikke finder en endelig afgørelse, men trækker unødigt længe ud med fare for, at det påvirker konfliktniveauet mellem forældre og evt. påvirker barnets udvikling og trivsel negativt.

Dette har været drøftet på samarbejds møderne, og problemstillingen er også drøftet i taktisk forum i august 2020. Fra familieretternes side vil man være opmærksom på at sikre, at der opnås en varig løsning på parternes konflikt i første omgang. Det bemærkes dog i den sammenhæng, at familieretten kun kan tage stilling til de spørgsmål, som er rejst af parterne, og at det er den enkelte dommer, som afgør, hvordan afgørelserne formuleres.

Det er generelt en udfordring at vurdere, hvornår en afgørelse i en § 6-sag er indgribende og dermed hvornår, det er familieretten – og ikke Familieretshuset – der skal træffe afgørelse i sagen. Det rette snit har været – og bliver fortsat – drøftet i diverse samarbejdsfora. Drøftelserne tager bl.a. udgangspunkt i forarbejderne til Familieretshusloven.

3.6. § 39 ved retsforlig

Det følger af retsplejeloven, at der er en forpligtelse til at begrunde domme og kendelser, men andet begrundet domstolene ikke, herunder heller ikke forlig.

Familieretshuset oplever derfor indimellem, at retsbogen, når der indgås forlig i familieretten, ikke indeholder oplysninger om baggrunden og betingelserne for forliget. Det gør det svært for Familieretshuset ved en ny ansøgning fra en af parterne at tage stilling til, om sagen skal afvises efter Familieretshuslovens § 39, da det ikke kan vurderes, om der er nye oplysninger/væsentligt ændrede forhold, siden retsforliget blev indgået.

Gennem samarbejdet har der været dialog om ovenstående med henblik på, at arbejde videre med problemstillingen i regi af domstolenes interne uddannelser mv.

3.7. Praksis vedrørende ægtefællebidrag

Kompetencen til at træffe afgørelse om ægtefællebidrag blev pr. 1. april 2019 overført fra byretten til Familieretshuset. Både før og efter 1. april 2019 har Familieretshuset fulgt med i retspraksis på området, herunder landsretspraksis, med henblik på at kunne vejlede ægtefæller i forbindelse med eksempelvis vilkårsforhandlinger. Familieretshuset har på den baggrund løbende justeret, når der har været behov herfor.

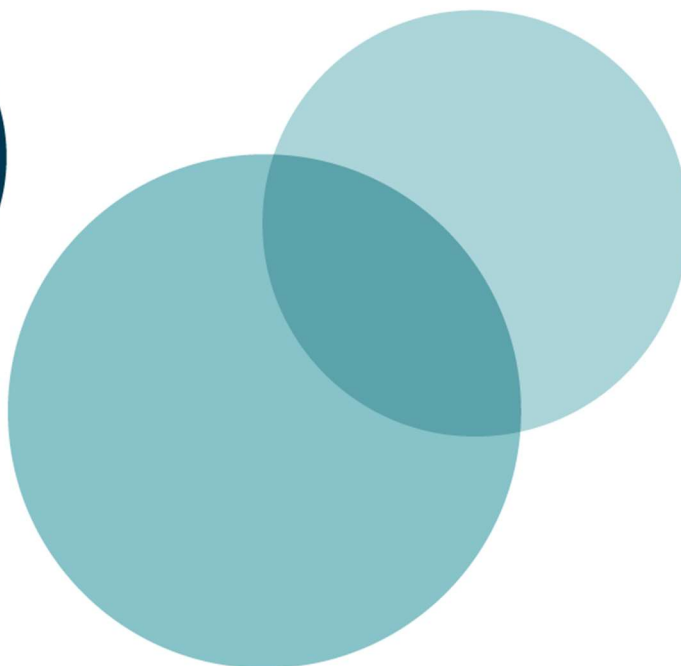
Det er aftalt på taktisk niveau, at Domstolsstyrelsen i sit kompetenceakademi vil arbejde med et kursus i 2021 om ægtefællebidrag. Kurset er målrettet både ansatte i Familieretshuset og hos domstolene. Herved vil Familieretshuset have mulighed for at arbejde yderligere med kvaliteten af afgørelser på området for ægtefællebidrag.

4. Opsummering

De lokale familieretshuse og familieretter oplever overordnet set at være i god gænge med at opbygge de strukturer, hvor de løbende udfordringer og problemer skal løses. Organisatorisk har vi nu etableret os, og det er grundlaget for et godt og konstruktivt samarbejde, hvor vi drøfter emner af relevans for sagernes behandling.

Det nye system og dertilhørende samarbejde afføder naturligt mange spørgsmål og udfordringer samt behov for snitfladeafklaringer. Såvel Familieretshuset som familieretterne er enige om at arbejde videre med henblik på at skabe et succesfuldt og konstruktivt samarbejde, som sikrer, at borgerne oplever et sammenhængende familieretligt system.

I 2021 vil der være et særligt fokus på at sikre rammerne for, at Familieretshuset kan lave praksisopsamling fra Familieretterne. Der vil endvidere være fokus på sikre smidighed i samarbejdet mellem Familieretshuset og familieretterne, så børn og forældre i videst muligt omfang oplever et samlet system, som arbejder i samme retning og med en ensartet forståelse for opgaven.

Familieretshuset

Storetorv 10

6200 Aabenraa

Familieretshuset.dk

Telefon 72 56 70 00